

Bajsa

A falum 2001-től kezdve rendelkezik címerrel. A címeren található a fő szimbólum, ami egy kakas, mely az egyszerűséget, szabadságot és a falusi tájat, hangulatot jelképezi. A kakas hátán található három templom, a bajsai lakosság három legnagyobb vallási és nemzeti csoportját szimbolizálja (magyar, szerb, szlovák). A kakas a Nap felé fordul, ez egy új nap kezdetét jelenti, ami az újjászületés, fejlődés és remény jelképe a többéves háború, gazdasági hanyatlás után. Bajsa a Krivaja partján fekszik, ezt ábrázolják a címer alsó részén lévő kék hullámok.

Bajsa történelme

Bajsa a topolyai község legrégebbi települése. Régészeti leletek bizonyítják, hogy itt már idősámításunk előtt is éltek emberek. Bajsa környékén találtak 5000 éves kőbaltát és 3000 éves bronzbaltát, valamint szarmata temetőkre bukkantak. A falu környékén az első, bizonyítottan létező települést, a magyarok hozták létre, a XI. században, mely a mai Kecskés dombon állt. A falu első írásos említése azonban 1462-ből származik, amikor Mátyás király e vidéket édesanyjának, Szilágyi Erzsébetnek ajándékozta. Az oklevélben szereplő Naghbaychról úgy tartja a hivatalos tudomány, hogy a mai Bajsával azonos. A Kisbajsa, vagy Fibaych pedig a mai Bácsstopolya helyén volt. Észak-Bácska területén több település volt. Ezek a települések általában szélesebb vagy keskenyebb völgyekben, patak partján jöttek létre. Ilyen település volt Bajsa a Krivaja patak partján. A mohácsi csata előtti időkből pontos, hivatalos adataink nincsenek. A mohácsi csatát (1526) követő időszakban a falu, lakóival egyetemben elpusztult, ám a törökök újratelepítették a Balkánról vándorló szerbekkel. Erről a vidékről a török fennhatóság alatt a kalocsai érseknek kellett templomadót fizetniük. Például 1543-ban egyházi adó 24 pénzérme és 1 pár csizma volt. 1580-tól 1582-ig 26 házat számítottak, akiknek lakói adót fizettek. A török fennhatóság utolsó évtizedeiben Bajsa figyelemre méltó helyet foglalt el. Ebből az időkből származik a falu mai neve. Egy 1665-ös oklevél említi Bajsza néven. A jobbágyak továbbra is 6 forint hidadót fizettek a kalocsai érseknek. 1670-ben lejegyzés van erről. 1680. szeptember 2-án Buda elesett, így a szegedi várat átadták az osztrák katonaságnak. Ez maga után vonta október 23-án a török katonaság visszavonulását. Ezt a dátumot számítják Bácskában a török fennhatóság megszűnésének, Titelen kívül. Titel csak 1688-ban foglalták el az osztrákok. Ebben az időben említik Bajsát mint 30 háztartást, amelynek 100 mérő gabonát, 12 vágójóságot és 600 forintot kellett készpénzben átadni az osztrákoknak. 1697-ben Szavoyai Jenő zentai győzelme, valamint 1699-ben megkötött Kariócai béke a bajsai lakosságot megnyugtatta. Török erre a vidékre be nem tette a lábát. Ezután következett Rákóczi Ferenc szabadságharca (1703-1711) a Habsburgok ellen. Annyit tudunk ebből az időből, hogy Bajsa teljesen elnéptelenedett, kihalt, és ekkor pusztaként emlegetik. Bajsával határos Emusity is elnéptelenedik. A szabadságharc után (1740-ben) egyes szerb családok visszajöttek Bajsára. Ekkor Bajsa a bácskai kamara nyilvántartásához tartozott. 1751. június 25-én Mária Terézia a bajsai pusztát Zákó Szteván tiszavidéki határőr kapitánynak adományozta azzal, hogy ő köteles

betelepíteni. Zákó Szteván nem költözött Bajsára, hanem Kanizsáról irányított, állandó lakhelye Kanizsa volt. Lehet, hogy Zákó Szteván második felesége, Erzsébet, sem akarta elhagyni a városát a kis faluért, ezért nem is fejlődött kellőképpen Bajsa. Zákó Szteván, hogy betelepítse Bajsát, ménest tartott, úgyszintén ökrök hizlaltatásával is foglalkozott. Mindemellett kölcsönöket vett fel, amit általában nem tudott visszafizetni. 1756-ban 10 ezer forintot kért kölcsön Bécsben, amit 2 év alatt elköltött. Így 1759-ben kénytelen volt Bajsa felét eladni 13 ezer forintért a módos Vojnits családnak, akik hamarosan megszerezték a kegyúri jogokat. Zákó Szteván gyerekei (Petár, Gyúró, Jován, Alka, Katarína, Júliana) között még 20 évig folyt a pereskedés. Zákó Szteván 1765-ben megírta végrendeletét és ezután meghalt. Ő nem tudott gazdálkodni, de talán ez megbocsátható, mert haláláig katonatiszt volt. 1802-ben unokája Dimitrije kifizette a család adósságát. 1816-ban felépítette az ortodox templomot, amely még ma is áll. 1832-ben halt meg. Dimitrije fia Gyorgye volt, aki a megye közjegyzőjeként tevékenykedett. Ő 1821-ben megyei bíróként is dolgozott. 1859-ben Bajsán halt meg. Zákó Gyorgye fia Szteván volt, aki 1810-ben született Újvidéken. Itt fejezte be a gimnáziumot, majd Pesten jogot tanult. 1841-ben megyei főbírónak választották. A megyei képviselőházban fontos tisztséget töltött be. Részt vett az 1848-as forradalomban Görgei Artúr parancsnoksága alatt. 1850-ig aradi fogságban élt. Innen elszállították Budára. A végleges ítélet után azonnal nem tért vissza Bajsára, csak később, amikor a betegség rákényszerítette. 50 éves korában 1860-ban halt meg.

Sztipán Vojnics 1687-ben született Szabadkán. Apja Gyúra Vojnics, az anyja Ufkraszenity Urszula. Ősei katonák voltak, akik harcoltak a törökök ellen. Sztipán Vojnits családja a XVIII. század egyik leggazdagabb családja volt. Fiatalabb korában több ideje volt a gazdasággal foglalkozni, mint a katonasággal. 1741-ben Mária Terézia nemesi ranggal tüntette ki. Ez a család rendkívül összetartó volt. Minden közös volt náluk. A közös kasszából adakoztak. 1786-ban ménesükből lovakat adtak a katonaságnak, valamint 200 forintot az eszéki hídépítésre. Közösön fedezték a bajsai templom felépítésének költségeit. Több mint 20 Vojnits vett részt a Bács-Bodrog megye politikai közigazgatásában. A falu további életét a két családon kívül több ide települő nemesi család is meghatározta. A hosszantartó együttélés, továbbá az eltérő kultúrák és szokások találkozása Bajsa lakosságának előnyére vált, hiszen immár 250 éve gyakorolja a tolerancia hagyományát, egymás tiszteletben tartását, a vallási és a nemzeti jelleget megőrzését.

Bajsa lakossága

Bajsa 1991-ben 2641 lakost számlált. Ha ezt az adatot összehasonlítjuk az előző népszámlálások adataival, azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a lakosság száma csökkent. A lakosság számának csökkenése magyarázható azzal, hogy negatív a természetes szaporulat. Az újszülöttek száma évente átlag 25 (abszolút számokban kifejezve), a mortalitásé 45 fő. Ez azt jelenti, hogy a falu lakosságának száma 20 fővel csökken évente. Ez a folyamat a lakosság elöregedéséhez vezetett, ami a falu gazdasági fejlődésére negatívan hat. Másrészt a falu lakosságának száma nem szaporodott az idevándorlás miatt sem. Ennek a következménye, hogy a falu, mely kimondottan mezőgazdasági jellegű, nem biztosít más foglalkozásúaknak munkahelyet, vagy nagyon keveset. Az lakosság 61 %-a őslakos, tehát születésétől fogva itt él. A többi Vajdaság más területéről jött ide, más köztársaságból csak minimális az ideköltözöttek száma, ami szintén a gazdaság passzivitására utal.

Az lakosság 44 %-a aktív, munkaképes 1769 fő. A lakosság többi része eltartott, idős vagy gyermek. Mezőgazdasággal 1249-en foglalkoznak, az aktív lakosság 70,6 %-a, 520-an, az aktív lakosság 29,4 %-a pedig mezőgazdaságon kívüli tevékenységekkel. Azok az emberek, akik nem a mezőgazdaságban dolgoznak, kénytelenek naponta utazni, mert helyben nagyon kevés a munkalehetőség.

Az utazók 10 helység felé utaznak naponta. 96,06 %-a a község területén, és csak 3,93 %-a dolgozik más község területén. A legtöbben Topolyára utaznak, a migránsok 83,46 %-a. Ez azzal magyarázható, hogy Bajsához a legközelebben (5 km-re) fekvő nagyobb település, ahol aránylag fejlett a gyáripár. A további helyeken, mint Szabadka is, inkább a magasan képzett emberek dolgoznak. A falu lakosságának nagy része földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozik.

Templomaink

E régi településen régóta áll Isten tiszteletére felszentelt hely, és Jézus anyja, a Nagyboldogasszony oltalmába ajánlott templom, több mint 180 éve. A patinás kistemplom hírneves búcsúja minden augusztus 15-én magához vonzotta a helybéli és a környékbeli települések Mária tisztelő híveit. A Vojnits család 1760-ban egy kis templomot emeltetett, amely a mai templom helyén állt. 1767-ben 379 katolikus személyt tartottak számon. 1786 elején P. Orbán Mihály ferences szerzetes pap vette át a plébánia vezetését, akit az iratok első önálló lelkészként említették. Az új templomot 1811-ben kezdték építeni. A templommal párhuzamosan új plébánia épült. 1815-ben rakták le az alapköveket és 1816. szeptember 9-én felszentelték a templomot. 183 év után ma is ez a templomunk. A templomépítés 7666 forint volt. Érdekességként említjük, hogy 1816-ban egy átlagos lakóház ára 300 Ft volt. Ez a templom 1895-ben kapott új orgonát. 1898-ban 3 harang érkezett Bajáról, amelyeket Bodicsi Sándor bajai harangöntő készített (476 kg, 138 kg és 57 kg). 1973-ban villamosították a templom 4 harangját. Egyházközösségünk 1350 lelket számlál. A plébániához tartozik Pannónia, Duboka, Középszállás és Emusity 150 hívővel. A jelenlegi papunk Brasnyó Ferenc, kántorunk pedig Damján Zsolt.

Az ortodox templom neve Szent Demeter, amely november 8-án tartja a napját. 1806 és 1818 között épült, Dimitrije Zákó adományából. A templom védőszentje Szent Demeter vértanú, aki a jószágtartók védőszentje. Abban az időben a falu főleg jószágtartásból is élt. A templom rengeteg műkincset tartalmaz, ezért műemlékvédelem alatt áll. A templom fő ékessége az Ikonosztáz, amely elválasztja a szentélyt a templomhajótól. Ez az Ikonosztáz 1855-ben készült. A templomtoronyban 3 bronzharang lakik (60 kg, 120 kg és 250 kg). 1972-ben a nagyharang megrepedt és Bécsben újraöntötték az evangélikus és katolikus egyház adományából is. 1995-től folyik a felújítása. A pravoszláv egyház ma 75 családot tart nyilván. A jelenlegi papunk Szteván Lukity.

Az evangélikus templom 1824-ben épült a hívők adományából. Ebben a templomban értékes a templom orgonája, amelyet Kovács István szegedi orgonagyáros készített 1855-ben. Továbbá értékes a templom szószéke az oltárral együtt. Az elhelyezés az óluteránus miatt van. A templom boltozatán van egy szlovák nyelvű felirat: Bohjest nase utot'iste a sila (Isten a mi erősségünk és menedékünk). Az első világháborúban elvitt harangokat 1923-ban pótolták 3 öntöttvas haranggal (150 kg, 300 kg és 600 kg). 1823-ban a katolikus Vojnits Máté egy 60 kg-os harangot adományozott a templomnak. Az egyházi felekezet kb. 300 személyt tart számon. A papi teendőket Dolinszki Márta tiszteletes végzi.

Kastélyok

A templomok mellett nevezetes épületek voltak a kastélyok. Egy ilyen volt a Wamoscher kastély Bajsza központjában az ortodox templom mögött. Ezt a kastélyt 1918-ban Dimitrije Zákó építette. Ez a Zákó család kúriája volt. A Zákó család kártya adóssággal elveszítette a kastélyt, és így került a Wamoscher család tulajdonába. 1951-ben ezt a kastélyt műemlékvédelem alá helyezték. 8 hold területen volt. 1974-ig vendéglőként szolgált, majd átalakították kultúrotthonná. 2000. október 24-én a tűz martaléka lett. Ma csak az üszkös romok emlékeztetnek rá. Az újjáépítés nehézségbe ütközik, ugyanis a Wamoscher család utódai közül, egy ügyvédként dolgozik Zomborban, akinek birtokában van az az adat, hogy minden térítés nélkül a második világháborút követő években a kastélyt és a hozzá tartozó parkot eltulajdonították.

Van egy másik szép kastély, amely Falcion Ádám tulajdona volt. Ezt az épületet 4500 hektár föld veszi körül. Bajsától 7,5 km-re van. Ez a kastély Pannóniához tartozik, szép nagy zöld területeivel, mókusaival, özeivel. Ezt a birtokot is államosították. Vajdaság közkedvelt kirándulóhelye volt. Pannónián húzódik egy mesterséges tó. Emusity is Pannóniához tartozik, ott is volt egy kastély, amelyet már lebontottak.

Iskola

1967-ig nem volt központi iskola. A tanítás a faluban 4 különböző helyen folyt. Az iskola irodája a központban lévő művelődési házban volt. 1964-ben a helyi világi vezetőség Vojnits Istvántól és Vojnits Margittól kérte, hogy adják át a központban lévő házukat lebontás céljából. Helyette adnak nekik egy kis nádas házat. Ebbe ők nem egyeztek bele. 1965-ben mindketten meghaltak, és így azonnal lebontották a házukat, majd megkezdték az építkezést. Így 1967-re elkészült a mai szép iskolánk, amely az ortodox templom mellett van. 1971-ben hozzáépítették a földrajztermet és a tornatermet. 1988-ban ebédlővel bővítették ki az épületet. 2004-ben 3 tantermet kezdtek hozzá építeni.

Iskolánk főbejáratánál a falon, egy márványlapon iskolánk neve három nyelven íródott, szerbül, magyarul és szlovákul: Testvériség Egység Általános Iskola. A mi szép iskolánkhöz tartozik a pannóniai tagozat, amely 7,5 km-re fekszik Bajsától. Ide kőút vezet. A bajsai iskolának összesen 313 tanulója van. Ebből 166 magyar és 147 szerb tanuló. 33 tanár, tanító, titkár és segédszemélyzet dolgozik. 14 tagozat Bajsán és 4 tagozat Pannónián. Összesen 8 magyar és 10 szerb nyelvű tagozat működik.

A könyvtár

Egy művelődési intézményünk van, ez a könyvtár. Elmondások szerint az első iparos könyvtár a Kubisz vendéglőben volt, a mai egészségház mellett. Innen a könyveket átvitték a Wamoscher kastély biliárdtermébe. 1955-ben és 1956-ben Klebecskó Béla, majd utána Rímár Jankó tanár volt a könyvtáros. 1958-tól kezdve pedig Imrics Erzsébet töltötte be a könyvtáros szerepét. 1960-tól a topolyai könyvtár keretében működik. Imrics Erzsébet nyugdíjbavonulása után pedig Brankov Katalin lett a könyvtárosunk. 2004-ben 11700 könyv áll a bajsaiak rendelkezésére. Könyvtárunknak sajnos csak 92 tagja van. Könyvtárunk mellett található a fasizmus áldozatainak emlékére felállított emlékmű.

Falunk művelődési élete

Kutatásaink alapján a művelődési élet tevékenységei a XX. század elejére nyúlnak vissza. 1920-tól 1960-ig igen jelentős műkedvelő színjátszói tevékenység bontakozik ki, amelynek szervezői a falu gazdaköre, iparos köre és a tűzoltó egyesület voltak. 40 év alatt több mint 40 színmű került bemutatásra, zömében magyar nyelven, de néhány szlovák nyelvű színművet is bemutattak. A tevékenységek főleg az Őszi munkálatok befejezése után kezdődtek és a bemutatások legtöbb esetben karácsony első ill. másnapján történtek a Rigó-féle vendéglő nagytermének színpadján. Az 50-es években néhány előadás a Wamoscher kastély színpadján volt látható.

Sajnos az e fajta tevékenység az 1960-as évben lezárult, a megváltozott, lassan modernizáló falusi élet körülményei között már nem volt vonzó a műkedvelés. Elterjedőben volt a rádió és televízió, amely pótolta az említett szórakozási formát.

1977-ben egy újabb művelődési mozgalom bontakozott ki a faluban, megalakult a Népdalkör, amely az asszonykórusból, citera- és a tamburazenekarból állt. A szervezet működésének célja zenei anyanyelvünk, a magyar népdal ápolása és tovább éltetése. A megalakulás óta eltelt 27 évben igen aktív ténykedést fejtett ki. Fellépett Vajdaság 40 helységében, a legjelentősebb sikerének a 2000-ben Budapesten, a Duna Televízióban megtartott Kárpát-medencei népdalversenyen való szereplést tekintjük. A Népdalkör működése a megalakulásától napjainkig is töretlen. A helyi művelődési egyesület másik szakosztálya a néptáncsoport, amely 1995-től működik. Tagjait az általános iskola alsós és felsős tanulói alkotják.

Bajsa további civil szervezetei:

1. Tűzoltó Egyesület
2. Hagyományápoló Kézművesek Köre - Etno
3. Teleház
4. Nőszervezet
5. Fürge Ujjak kézimunkacsoport
6. Vadászegyesület
7. Kadarka, kertészek és szőlészek egyesülete
8. Lovasklub
9. Méhészegyesület
10. Nyugdíjasegyesület

A Hagyományápoló Kézművesek Köre - Etno

2004. január 7-én alakult meg. Ebben az időben kerültek ide a szövőszékek és a keretek adomány és kölcsön formájában. Ezzel megkezdték a hagyományos szövészetet, amely vászon- és gyapjúszővésből állt. A munka kezdetől fogva oktató jellegű. Ezt a munkát Szuhankó Ruzsena kezdte, az Etno elnöke, aki Szabadkán a Vajdasági Magyar Folklórközpont Első Szövőtanfolyamának hallgatója volt. Ebben az évben működött a szőtestábor, amely június 4-től június 11-ig tartott. A szövőiskola tanulói befejezésül megtanulták túvel összedolgozni a szőtest a varrott csipkével. Ebben a magyarországi oktatók segítettek.

Augusztus 9-én a búcsú alkalmával kézműves kiállítást rendeztek. Erre az alkalomra elkészültek a hagyományos magyar, szerb és szlovák szobák, amelyek bejelentésre megtekinthetők.

Továbbra is folyik a munka. Az ifjúság gyöngyfűzéssel foglalkozik. A kézművesfoglalkozás oktatására 2005 januárjában kerül sor.

Temetőink

A bajsai temetőről is érdemes néhány mondatot leírni. A mai Mezőgazdasági Vállalat udvarában mintegy 3300 négyzetöl területen fekszik a régi katolikus temető, amely 1760-tól szolgált temetkezési helyként. Kb. 8000 halottat temettek itt el. 1959-ben elvették a temetőt és az akkori Földműves Szövetkezet tulajdona lett. A régi sírkövek nagy részét a kukoricatárolók alapjai őrzik. Az ótemetőben lévő fakeresztet a jó szándékú emberek felállították az újtemető bejáratánál. 1895-ben adásvételi szerződés született a katolikus egyházközösség, mint vevő és Szabó Ferencné, mint eladó között. A katolikus hitközség 1350 forintért 3300 négyzetöl földet vásárol. Az újtemetőbe 1895. május 24-én temettek először. 2003. december 31-ével bezárólag 3552 halott nyugszik. 1973-ban díszkaput készítettek. 1991-ben a helyi közösség fennhatósága alá került a temető az ortodox és evangélikus temetővel együtt.

A községháza rövid története

Minden település egyik legfontosabb része a központ. Ide épült a templom és a községháza. Így volt ez Bajsán is. Az öreg, zindelyes, vert falú, szűkös méretű községháza a XIX. század végére a mellette húzóódó jegyzőlakkal egyetemben rogyadozó állapotban állt. A falu kegyúri jogát gyakorló Vojnitsok mindezt nem nézhették tétlenül. Ők és a velük rokonságban ill. barátságban álló Lebachok, Wamoscherek, Fermbachok, Szemzők... összefogtak, és új községháza ill. jegyzőlak építését kezdeményezték. Az 1881. április 9-én összeülő rendkívüli közgyűlés hivatalosan is megfogalmazta ezt az óhajt, amelyet a Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatala október 6-án jóváhagyott. Az alapkő letételekor a falba emlékirat került, amely 1989-ben látott ismét napvilágot. A községháza így is gyorsan felépült, köszönve elsősorban, hogy az egyik fő alapanyaga a téglá, a helyi téglagyárban készült, nem is akármilyen minőségben. Az első világháború után az épület még megtartotta eredeti funkcióját, de a második világháború követően fokozatosan kiszorult a falu életéből. Falai omladozni kezdtek, bútora elenyésztek és az egész épület a biztos enyészeté lett. 1989-ben eszmélt fel a falu. Ennek köszönhetően a tetőszerkezetet teljesen felújították, a vaskos falakat elszigetelték. Itt azonban elakadtak a munkálatok. Az ezredvég utolsó hónapjaiban még egy nagy fellángolásra került sor. Az épület első két termét felújították. A pénztelenség azonban véget vetett a lendületnek. A XXI. század elején, egy új európai világ kiépülésének kezdetén, országunk talpraállásának első évében egyedi esély kínálkozik számunkra, hogy az elkezdett munkát befejezzük. Ezzel a régi községháza nemcsak, hogy elfoglalhatná méltó helyét Bajsa szívében, hanem ismét a falu életének egyik fő színterévé válhatna.

Bajsai tanyák - egy eltűnő világ

A legrégebbi feljegyzések arról tanúskodnak, hogy kezdetben csak szálláshelyek léteztek, ahol szalmát, szénát és kukoricát tároltak. Az első tanyákról Szevén Zákó életében tesznek említést, mely Dubokán volt ott ahol ma a pannóniai birtok kastélya van. Fő feladata a pásztorok menedékhelye volt, valamint a jószág takarmányának a raktározása. Az 1761-es bajsai tűzvészről szóló adatok számolnak be arról, hogy több tanyát pusztítottak el a lángok istállókkal együtt. Az 1770-es adatok

már több tanyaőről tesznek említést, pl. Vojnits Szimeonéről, 1771-ben a Szakál család adott el két tanyát a Vojnitsoknak. 1779-ben a Vojnitsok és Petár Zákó özvegye panaszt emeltek a tanyaák tulajdonosai ellen, hogy a földet nem művelik, adót nem fizetnek, és hogy menedéket nyújtanak a katonaszökevényeknek és más gyanús személyeknek. A vármegye képviselői terepszemlét tartottak, és a következőket állapították meg:

Duboka felé mintegy negyedórányi járásra a falutól, az út jobb oldalán 11, a bal oldalán 7 tanya van, a völgy mellett pedig 13, összesen tehát 31 tanyát számláltak meg. A tanyaák egy része a szántóföldekre épült, más része pedig a közös legelőkre. A bizottság a következő határozatot hozta:

A bajsaiak nem építhetnek nagy kiterjedésű tanyaakat, mert az által csökken a megművelhető földterület, így az adó mennyisége is csökken. Elrendelték a tanyaák lebontását is. Hogy valóban ledöntötték-e a tanyaakat, nem tudunk róla, de valószínűleg nem, mert a XVIII század második felében már sokan áttértek a tanya formájú gazdálkodásra. Ez gazdasági okokból történt, a föld közelsége, az állattartás és a takarmány elhelyezés miatt. Feltehetően 53 tehetősebb jobbágy épített tanya gazdasági épületekkel. A jobbágyság megszűnése után a XIX. század második felétől a tanyaák száma gyarapodik.

A mai tanyaák

A begyűjtött adatok alapján a bajsai határban, melynek területe 3720 ha 1950-ig összesen 164 tanya létezett. A tanyaák száma ma mindössze 30, de ezek nagy része, 19 romos állapotban van és csak 11 tanyán élnek. A tanyaák lerombolásának ill. elhagyásának több oka van, többek között az 1945-ös földreform, amikor a gazdáktól elvették a földet, a másik oka a tagosítás volt mintegy 10 évvel ezelőtt, melynek következtében megváltozott a határ addigi felosztása. Bajsán ekkor már új utak jöttek létre, sokszor a tanyaák út nélkül maradtak, ezenkívül a villanyáram hiánya is nagyban hozzájárult a folyamat felgyorsulásához, meg aztán a fiatalok sem akartak többet mezőgazdasággal foglalkozni, mert szakmát akartak tanulni. A környezet is megváltozik a tanyaák eltűnésével. Eltűnnek a szemet pihentető zöld fák, mint oázisok. A nagy rónaságon védelmet.

A bajsai tormáról

A bajsai föld összetétele kiválóan alkalmas a torma termesztésére, főleg a Krivaja part mentén. Ezt már régen a bajsai őslakosok is megfigyelték és a múlt századokban sokkal nagyobb mennyiségben termelték, mint manapság. Különös ereje és aromája miatt Európa-szerte híressé vált a bajsai torma. A XIX. század és a XX. század elején gyakran szerepelt az előkelő pesti vendéglők étlapján (közkedvelt volt a csülök bajsai tormával).

Bajsai turizmus

Falunkban a vadászotthonban szállhatnak meg a vadászok. Külföldi vadászok is ellátogatnak hozzánk. A legközelebbi szálláslehetőség Topolyán és Pannónián található.

Megemlíthetjük még a sárkányrepülést is, amely már évek óta a falu közkedvelt szórakozási lehetősége.

Felhasznált irodalom:

1. Gaspar Ulmer: Posed Bajsa, spahije i kmetovi (1751-1894)

2. Damján Zsolt: Nagyboldogasszony oltalmával

Az adatokat a következő személyektől gyűjtöttem:

- Borús Margit
- Borús Sándor
- Damján Zsolt
- Mészáros Júlia
- Mészáros Tibor
- Brankov Katalin
- Preradovity Szteván
- Szuhankó Ruzsena